

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

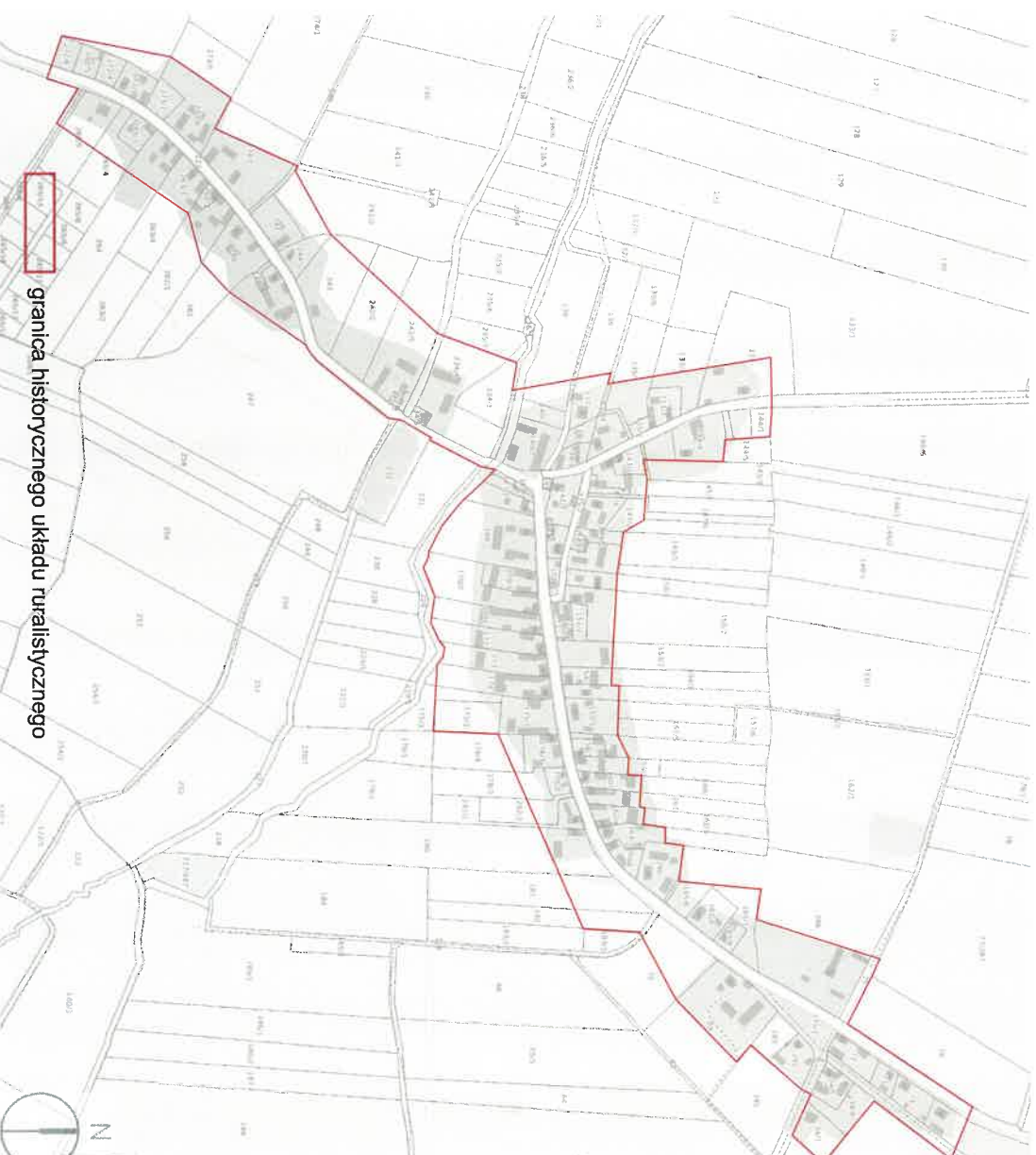
2. Czas powstania

1224 r./ XX w.

3. Miejscowość

BRZEZIE

9. Materiały graficzne

rysunek w skali 1:5 000 w załączniku nr 1

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

51°24'46"N 17°09'00"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1224 r. Berice, 1743 r. Bries, Briesche, 1785 r. Briesche, do 1945 r. Breesen lub Brezie

Nazwa pochodzi od zagajnika drzew – brzeziny.

Historia wsi:

Do 1250 r. wieś stanowiła własność księcia Henryka III, kiedy księni klasztoru w Trzebnicy, Gertruda odkupiła ją, ale też, jak w przypadku kilku innych wsi zakupionych w tym czasie, dopiero w 1355 r. zakon nabył prawa do majątku. W 1610 r. zakon dokupił tereny leśne zlokalizowane w pobliżu, zwiększając teren zasobów leśnych. Od XVI w. we wsi istnieje szkoła ewangelicka, z uwagi na wiarę większości mieszkańców. Tuż przed sekularyzacją wieś posiada folwark klasztorny, młyn i potasznię, liczba zagród wynosi 30, a liczba ludności sięga 295. Po przejściu przez Prusy, wieś staje się domeną królewską o znikomym znaczeniu, w folwarku nie osadzono zarządcy. W 1830 r. liczba mieszkańców zwiększa się do 415 a w 1845 r. rekordowo do 484, jednak poza wiatrakiem nie rozwinęło się nic więcej. Wieś ukształtowała się dwutorowo, w części północnej wzdułuż drogi wschód-zachód

i w części południowej, wzdułuż drogi biągnącej prostopadle. W centrum znajdował się folwark, który obecnie został całkowicie zdegradowany, na północ od niego wykształciło się zabudowane nawisie. Zagrody w części południowej w typie frankońskim, z domem mieszkalnym zlokalizowanym szczytowo względem drogi. Od XVII w. tereny w pobliżu miały charakter gospodarstwa leśnego, która obecną formę uzyskała w I poł. XX w. wraz z zabudowaniami gospodarczymi. Droga biegnąca z centrum wsi na południe wytyczona jest na grobli, w XIX w. obsadzono ją szpalerami z gatunku lipa, klon i jesion.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

Postulaty:

zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu przestrzennego wsi, utrzymanie zabudowy wsi o charakterze ulicówki, zachowanie zespołów zabudowy zagrodowej odpowiedniej dla północnej i południowej części wsi, pozostawienie wolnych od zabudowy obszarów pierwotnie przeznaczonych na łąki i pastwiska (łany), sytuowanie nowych obiektów jako uzupełnienie zespołów zabudowy lub w nawiązaniu do niej, stosowanie tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na elewacjach itp., zachowanie pozostałości nasadzeń alejowych

Istniejące zagrożenia:

degradacja układu poprzez wprowadzenie nieprzystającej, współczesnej zabudowy; rozbiorca i przekształcanie obiektów historycznych; wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów, lokalizacja zabudowyw miejscach pierwotnie przeznaczonych na łąki i pastwiska lub podwórza gospodarze; wycinka historycznego zadrzewienia

Źródła:

Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, Wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebnica, Wrocław 1992 r.